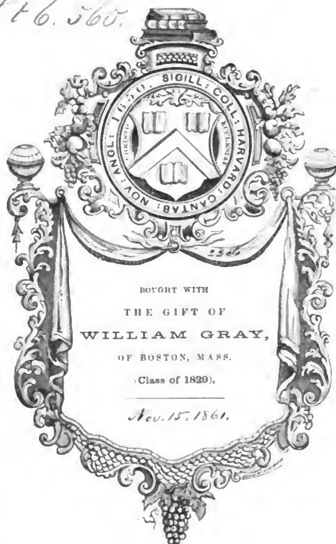

3 2044 020 158 929

SIGILL: COLL: HARVARD: CANTAB: NOV: ANGL: 1650.
BOUGHT WITH
THE GIFT OF
WILLIAM GRAY,
OF BOSTON, MASS.
(Class of 1829).
Nov. 15, 1861.

Zu den

öffentlichen Prüfungen,

welche an dem

Königlichen Gymnasium zu Bonn

am

13. und 14. September 1832, jedesmal Vormittags um 9. und Nachmittags um 3 Uhr statt finden werden,

ladet

alle Gönner und Freunde des Schulwesens, so wie alle Eltern und Verwandte der anvertrauten Jugend

ergebenst ein

der Director

Nicol. Jos. Biedermann.

Inhalt:

1. Unedirte Scholien zum Terenz, mitgetheilt von Herrn Prof. Dr. Schopen.
2. Schulnachrichten.

Bonn 1832.
Gedruckt bei Carl Georgi.

Ex omnibus Terentii codicibus, quotquot huiusque innotuerunt, nullum constat antiquiorem esse Bembino, nunc Vaticano: quem qui harum rerum periti sunt, quarto aut quinto saeculo scriptum aiunt. Vid. Fabric. Bibl. Lat. I. p. 51. In margine eius libri scholia leguntur, ab iis, quae Donato tribui solent, diversa et adhuc inedita, praeterquam quod Gabr. Faernus, qui illum codicem emendando Terentio adhibuit, nonnulla in animadversionibus suis protulit, ut ad Heautont. I. 2. 31. II. 2. 5. II. 5. 16. et 50. III. 1. 46. Ac meminit eorundem etiam P. Victorius Var. Lect. IX. 15., ubi Graeca quaedam Menandri inde affert seque Terentii exemplar domi habere narrat, in cuius margine Angelus Politianus ex ipso codice Bembino ea descripserit. Iam vero ex eiusmodi speciminibus dudum mihi constabat, scholia Bembina annotatis, qualia fere omnes Terentiani codices, paulo vetustioris certe notae, exhibent, et antiquitate et eruditione longe praestare, nec indigna esse, quae e situ tenebrisque protraherentur. Itaque cum nuper, quidquid scholiorum codice illo continetur, ad calcem editionis Donati Mediolanensis a. 1476., quae mihi e Bibliotheca Regia Monacensi oblata est, ipsius Victorii manu descriptum invenissem, Terentii studiosos nonnihil demeriturus mihi videbar, si ea hac ipsa opportunitate in lucem ederem. Quis autem haec scholia et qua aetate scripserit, frustra quaeris. Hoc unum affirmare licet, e veteris nec sane indocti Grammatici commentario excerpta esse, pro more eorum, qui talia describebant, modo in exilem brevitatem contracta, modo novis commentis aucta. In iis edendis secutus sum, ut par erat, Victoriani apographi fidem, illis exceptis locis, ubi Faernus codicis scripturam felicius eruisse videretur. Numeros versuum ipse apposui et si quando in locis corruptis aliquid medelae suppeteret, emendandi rationem indicavi.

Andr. act. V. 3. 29. *sine me expurgem:* expurgem dicit innocentem probem. 30. *veniam:* licentiam, ut Statius primo libro [1] *nec protinus ausi coelicolae, veniam donec pater ipse sedendi trànquilla iubet esse manu.*

---

1) Theb. 1. 203.

Eun. prolog. 1. *studeat:* laboret. 3. *in his:* in his dixit inter hos. 4. *si quis est qui:* Luscium Lanuvinum dicit. 6. *responsum:* relatum. *dictum:* inlatum id est ..... 7. *vertendo:* penitus evertendo, per inrisionem dixit. *easdem scribendo:* in latinum sermonem transferendo ..... 9. *Phasma:* propositio; est autem nomen comoediae. 11. *unde:* unde dixit a quo; *genus unde latinum* [1]. 11. *unde petitur aurum:* possessorem aut repertorem. 14. *frustretur:* frustretur dixit decipiatur. 15. *defunctus:* perfunctus aetate. 16. *is ne erret:* in posterum. *lacessere:* laedere provocando. 21. *copia:* facultas. 24. *nihil dedisse verborum:* non fefellisse. 34. *pernegat:* perseveranter negat.

Act. I. 1. 9. *ilicet:* Virgilius [2]) *ilicet, obruimur numero.* 14. *iniuriae:* Virgilius [3]) *nec tibi diva parens.* 22. *lacrimula:* lacrima dicitur, quod mentis ..... ceratione [4]) nascatur.

Act. I. 2. 89. *heri minas:* minas dixit libras.

Act. II. 2. 23. *papae:* laudis interiectio.

Act. IV. 4. 22. *colore mustelino:* colore mustelino dixit lentiginosa facie.

Act. IV. 6. 15. *cum monumentis:* crepundiis, quae infantes gestare solent.

Act. V. 8. 9. *in clientelam:* in domicilium et familiarem tutelam. 52. *accipit homo nemo melius:* pascit. Virgilius [5]) *illos porticibus rex accipiebat in amplis* i. e. pascebat.

Heautont. prol. 1. *partis:* partes officia scenicorum proportione fabulae divisa per singulos. 2. *adulescentium:* adulescentium ...... per pluralem occurrit ..... 3. *quod veni:* deest propter. 4. *integra graeca:* a nullo translata [6]). 6. *duplex:* graeca et latina. *simplici:* uno. *novam:* Heautontimorumenon novum apud Latinos. 8. *cuia:* antique. 9. *id:* id ..... syllaba moram rhythmis accipit. 10. *didicerim:* docet poeta, discit actor, edicit magistratus. 12. *a facundia: a* vetuste additum. Facundus dicitur, qui bene fari potest; eloquens, qui et invenit et dicit. 16. *nam quod:* pro ceterum. *distulerunt:* dissipaverunt. 17. *contaminasse:* corrupisse. 22. *dictitat:* assidue dicit. 23. *studium musicum:* artem poeticam. 25. *existimatio:* quia hoc per nos iudicare potestis. 27. *aequom:* aequorum hominum. 28. *copiam:* honorem, potestatem. 31. *in via:* in platea. 32. *cur:* propter quod. 35. *aequo animo:* propitii. 45. *ad alium defertur gregem:* grex dicitur turba scenicorum. *defertur:* deferuntur proprie, quae vel ..... sunt ut voluptati ut utilitati [7]).

Act. I. 1. 12. *nemo habet:* pro quisquam. 13. *proinde:* coniunctionis vim, non

---

1) Virg. A. I. 6. 2) A. II. 424. 3) A. IV. 365. Significat totam Didonis orationem. Non enim verbum explicat, sed rei exemplum ponit. 4) *mentis laceratione* em. Victorius; recte. Vid. Isidor. Orig. XI, 1. 5) A. III. 353. ubi eadem Servius habet. 6) *a nullo tacta* Faernus. 7) Fort. *quae inserviunt aut voluptati aut utilitati.*

adverbii habet modo. 15. *mane:* modo adverbium est, alibi nomen . . . . mane novum [1]. *tam vesperi:* vesperi et vespere, heri et here . . . . . . res hodie minor est here quam fuit [2]. 20. *poenitet:* parum videtur. Virgilius [3] *non metus officio nec te certasse priorem poeniteat* i. e. parum videatur. 22. *in illis exercendis:* exercetur labore qui fortis est, fatigatur, qui debilis. 50. *accusabam:* non obiurgabam; nam hoc benivolentis est, illud inimici. *hem:* haec interiectio tacitam ob conscientiam sumitur. 54. *tantisper:* nunc pro tam diu; nam aliter in consuetudine est. 59. *propter pauperiem:* paupertas est mediocrium, pauperies mendicorum. 71. *incerto:* fracto, ut dicimus *certo animo* i. e. forti. 72. *adsido, adcurrunt servi:* sedemus desidia, ut Virgilius [4] *sedeant spectentque Latini*, residemus otio, ut *iam pridem resides animos* [5]; praesidemus rei commissae, ut provinciae; . . . . . mus [6] aegris, iudicantibus. 75. *video alios festinare:* in re praepropera infinito modo pro indicativo usus est [7]. 79. *ego solus faciam:* unus est, praeter quem nemo; solus dicitur de multis. 87. *parcens:* servans. Virgilius [8] *natis parce tuis.* 88. *prorsus:* recte ac plane i. e. in totum. Nam prorsus est priorsus, rursus retrorsus. Inde et prosa oratio dicitur, quae recte profertur, nec inflexa cantilenis. 89. *nec vas:* archaismos; nos enim dicimus *et vas.* Nam sufficiebat *nihil relinquo.* 91. *exercerent:* resarcirent [9], hoc est in sumptu exercerentur suo. Virgilius [10] *ferrum exercebant* pro in ferri fabrica exercebantur. 94. *exerceo:* fatigo, adfligo, ut *nate Iliacis exercite fatis* [11]. 96. *fiam:* vetuste positum. 98. *particeps:* tale est . . . . . in verrin . . . . vvv bona . . . . . . partim . . . [12]. 116. *diei:* τῷ ἀρχαϊσμῷ abundat. *tempus est:* tempus supra horam significat. 120. *convivas moror:* conviva, qui vocatur dicitur; convivator, qui vocat.

Act. I. 2. 1. *haudquaquam:* vel non, vel non minus; nam negatio est mixta cum quadam estimatione . . . . [13]. 5. *quem volui:* subaudimus adesse. 8. *quid ais:* non est interrogantis, sed laetantis. 11. *invitatum:* quem invitavi, aut nunc invitatum. 14. *quid se faciat:* pro sibi faciat. *quia enim incertu'st:* incertu pro incertus est, ut Virgilius [14] *Rhaeteas primu est advectus in oras* pro primus. 18. *quem minus credere est:* Virgilius [15] *nec sit mihi credere tantum.* 21. *perinde:* modo similitudinem significat. 30. *in-*

---

1) Leg. *Virgilius mane novum.* G. III. 325. 2) Iuvenal. III. 23. eiusque nomen supple in lacuna. 3) A. I. 542. 4) Qui haec annotavit, non *video* legit, sed aperte, quod Bentleius coniectura assecutus est, *inde.* 5) A. XII. 15. 6) A. I. 722. 7) *adsidemus* Victorius. 8) A. X. 532. 9) *resarcirent* antiquum scholium est; quae sequuntur, novum. Et qui *resarcirent* interpretatus est, proculdubio legit *exercirent*, ut recte vidit Bentleius. 10) A. VIII. 424. 11) A. III. 182. 12) Leg. *tale est Ciceronis in Verrinis: quibuscum vivi bona nostra partimur.* Vid. Verr. I. 44. 13) *affirmatione* fortasse. 14) A. III. 108. 15) E. X. 46.

simulat: dicit; nam insimulare dicitur, et qui falsum dicit, et qui verum, ut Cicero [1]) *nihil eorum, quae Galli insimulabant, negavit.* *nam parentum iniuriae:* quas iniurias filii errantes vocant. 31. *homo tolerabilis:* aut ei subauditur aut eum: si ei, sic intelligimus, uniusmodi sunt ei, qui est homo tolerabilis, aut eum, scortari [2]) crebro nolunt, ut sit, filium, qui sit tolerabilis, aut singularem numerum pro plurali posuit i. e. qui sunt tolerabiles. 35. *consilia consimilia:* appetebant prisci verba ab iisdem litteris incipientia. Virgilius [3]) *sola mihi tales casus Cassandra canebat.*

Act. II. 1. 3. *adfinis:* participes proximosve. 5. *ne:* valde, ut Cicero [4]) *ne illi vehementer errant.* 10. *quam mihi nunc surdo:* quantum, ut sit, quantum surdo. 11. *magis nunc me amicae:* non magis quam patris; nam nihil significat; sed magis quam antea. 13. *nam:* inceptive, ut Plautus *nam ego hanc maceram.* 15. *procax:* instans in petendo, unde proci matrimoni et Virgilius [5]) *procacibus austris* i. e. improbis et importune flantibus. *nobilis: των μεσων*; nobilis Africanus, nobilis g . . . diator [6]). 17. *pridem:* olim. *etiamdum:* ut nondum, sic etiamdum.

Act. II. 2. 2. *mulier:* ex sexu. *corrupta sit:* ad corruptorem transtulit culpam. 3. *quae mihi animum:* pro quae me terreant; animum autem dicit, quam illi praesens efficit metus sollicitam cogitationem. 7. *praesagit mali:* sagus scius, doctus, unde praesagus praescius. Sagire enim satis agere, hoc est multa scire. 8. *prius diiudicare quam scis:* diiudicare inter duas partes ferre sententiam . . . . [7]).

Act. II. 3. 4. *ancillarum gregem:* ut minorum pecorum greges et maiorum armenta dicuntur, ita et humillimae conditionis hominum greges appellantur. Cicero in Invectivis [8]) *in his gregibus omnes aleatores, omnes adulteri, omnes impuri impudicique versantur.* 8. *dum:* abundat [9]), parhelcon et saepe imperativo additum, ut *adesdum, paucis te volo* [10]). 10. *te sollicitat autem:* sollicitare est valde movere, a solo et citare. Virgilius [11]) *sollicitanda tamen tellus.* 16. *loci:* parhelcon; nam *loci* omni significationi addi solet. Eunius *Flamma loci postquam conclusast turbine saevo* [12]). 21. *cum gratum mihi esse potuit:* . . . . us significat, cum vel ego memini accepti ab aliquo beneficii . . . . . lius memor est a me dati [13]). 28. *hoc primum ut ne quid:* . . . . . *nec me Argolica de gente*

---

1) Cat. III. 5. Donatus quoque ad Phorm. II. 3. 12. *nihil eorum.* Vulgo *nihil ex iis.* 2) Ita Faernus; Victorius *eum si scort.* et postea *posuit i. tolerabilis.* 3) A. III. 183. 4) Cat. II. 3. 5) Leg *unde proci, in matrimonium mulierem petentes. Et Virgilius* etc. A. I. 536. 6) *gladiator* suppl. Victorius. 7) *significat* excidit. 8) Cat. II. 10 Invectivae saepius vocantur a Grammaticis. Vid. Priscian. VIII. p. 823. XV. p. 1023. P. et alibi. 9) *abundat* a manu secunda est. 10) Andr I. 1 2. 11) G. II. 418. 12) Ita Faernus, *concussa praeorbine* Victorius. Versum nulla Ennii fragmentorum collectio habet. 13) Leg *gratus significat — beneficii, vel alius memor* etc.

negabo, hoc primum [1]. 30. *in itinere alterae:* veteres alterae, ut solae et totae. 34. *pultat:* frequentativum est a verbo pulsare. 39. *te absente exegerit:* vitam exigere laboriosi dicuntur et qui usque ad ultimum vivunt. 44. *texentem telam studiose: εξισταριον γαρ εσρεματο φιλοπονως πανυ* [2]. mire autem additum texentem telam, cum sufficeret dictum texentem. Deinde telam pro veste posuit. *ipsam offendimus:* offendere . . . . . nec praevisum . . . . . . 48. *nulla male re expolitam:* male re fucatus . . . . . 49. *capillus sparsus:* capillum dicit more suo crinem incultum. 40. *reiectus:* retro iactus, an iterum iactus, ut appareat pulcritudo crinis. *pax:* tranquillantis, admirantis et sollicitudinem adimentis. Sic infra *unus est dies, dum argentum erit: pax, nihil amplius* [3]. 52. *subtemen nebat:* subtemen dictum ab eo, quod subeat stamen . . . . 53. *pannis obsita: και φεραπαινις ην μια αυτης υν υφαινεν ρυπαρως διακειμενη* [4] et ager obsitus spinis dicitur. 54. *inluvie:* propter inluviem. 56. *sordidatam et sordidam:* habitu sordidatam et veste, corpore sordidam et illuvie. 58. *tam negleguntur eius internuntii:* internuntios pro servis posuit, sed sententia haec ita est, qui non neglegerentur, si essent internuntii. 60. *qui adfectant viam:* proprie. Virgilius [5] *viamque adfectat Olympo*. Adfectare est autem ad se velle facere, quomodo est illud *verum ubi nulla datur dextram adfectare potestas* [6]. 68. *at ego nihil esse sciebam:* quod timebas scilicet. 72. *o hominis impudentem audaciam:* impudens audacia est, ubi nulla necessitate opposita, ipsi nobis pericula quaerimus, in quibus aliquid audeamus. 75. *perierim:* pro peream. 76. *at enim:* ordo est, at enim si sinas, dicam. 77. *ita res est:* aut comparationem quandam voluit inducere et non patitur Clitipho, qui negotium audire et rem solam vult, aut quia simile quaerebat et extra rem est et ideo ille ambages dicit, aut quia hoc secum et continens dicit. 79. *enim vero:* nota enimvero semper initi . . stomachantis . . . [7]. 81. *vis amare:* mire vis ter posuit . . . . . 82. *stulte:* ironice. 91. *age age accedo:* haec repetitio rem aegre permittentis est et vix adducti, ut consentiat. 92. *pulchre cedo:* stomachosa ironia est . . . . 94. *immo ad tuam matrem abducetur:* quasi oppignerata et deposita arraboni, aut ad indulgentissimam. 111. *accusandus:* tibi, blande; non verberandus. 117. *scilicet:* na-

---

1) A. II. 79. Virgilii nomen excidit. 2) Victorius in mg. *ἐξ ἱσταρίου γὰρ ἐκρέματο φιλοπόνως πάνυ*, ut Var. Lect. IX. 15. edidit. Meinek. Reliq. Menandr. p. 54. δ' pro *γὰρ* scribit et locum illustrat. 3) IV. 3. 39. 4) Victorius l. l. legit *καὶ θεραπαινίς ἦν μία, Αὕτη συνύφαινεν ῥυπαρῶς διακειμένη*. Meinekius, qui *συνύφαινε* corrigit, versum a *νοθείας* suspicione liberat, quam Huschkius ad Tibull. I. 3. 83. moverat. Vid. ibid. Corrig. p. 564. 5) G. IV. 562. 6) Virg. A. III. 670. 7) Victorius suppl. *initium*; ego *indicium stomachantis esse*. Donat. ad Andr. I. 3. 1. *enimvero significationem habet nimium permoti atque irritati animi.*

turaliter infinito modo servit, praeterquam cum ironiam significat; nam scilicet scire licet significat. 120. *perdoctast probe:* aut per abundat aut probe. 124. *misere:* nimis, quia omne nimium non bonum; alibi *eam misere amat* [1]. 121. *qui:* unde. 123. *in tempore:* opportune. 127. *eademque ut esset:* antique posuit pro una. 128. *sed heus tu:* et hic heus admonentis est. *vide sis ne quid:* blandimentum est, saepe additur [2]) verbo imperativi modi. *sis:* si vis. Idem valet, quod sodes. 131. *inversa verba:* ambigua, figurata. *eversas cervices:* infractas, inflexas amatorieque deiectas. 133. *screatus, tussis, risus:* quae faciunt amantes ad convertendos in se oculos eorum, quos amant, ut significare furtim aliquid mutuo nutu possint. 139. *istic:* pro iste, ut hic, illic; est enim integrum istice.

Act. II. 4. 2. *studuisti:* a satisdando studere dicitur; nam rei studere satisda . . . . λ *ανδρος χαρακτηρ ἐκ λογου γνωριζεται* [3]) et item λαλ . . . . 11. *nisi prospectum interea aliquid:* ab his, qui ob amorem frequentes erant. 13. *ad vos adplicant:* quia quis et cuius infiniti sunt numeri pronominum [4]), cum ad multitudinem referuntur, more suo *hi se ad vos adplicant* subiunxit, non hic se adplicat. 14. *hoc beneficio utrique:* nota utrique, cum etiam de femina dicatur. 17. *meum compararem commodum:* constituerem, ut alibi *quam inique comparatum est* [5]). 19. *quos cepi:* nove *cepi labores*, cum de re bona dicatur. *dum abs te absum:* pro abessem. 22. *duras dabit:* hoc est, durum se praebebit, vel absolute *duras*, ut dicitur *bonas ei dedit*, vel dabit poenas. Cicero *quam primum adveniens dedisti* et in Verrinis *verum illa est prae* .... 26 *O mi Clinia:* o modo admirantis interiectio est.

Act. III. 1. 1. *luciscit:* notandum in hoc verbo pro e i poni, cum similia eius per e pronuntientur, ut calescit, haerescit. 6. *cum ei nihil:* deest praesertim. 14. *augescit magis:* augetur et crescit; est enim neutrale verbum. 18. *nuntium:* nuntius et ipse est, qui nuntiat, et ipsum, quod nuntiatur. Virgilius [6]) *nuntius haec Idmon F. m. d. t.* ipsum *ductori Turno diversa* . . . . *nuntius*. 21. *valet atque vivit:* ysteron proteron; nam prius vivere, deinde valere; sed quod maius est, intulit [7]), aut ordinem prae festinatione non servatum [8]) iculariter sollicito patri hoc primum dicere voluit, quod usitatum est de absentibus nuntiis. 29. *leni:* in se et *victo* in te. 31. *vehemens in utramque partem:* graece *πας πατηρ μωρος*. 35. *ad mulierculam:* cum contemptu, quasi pauperculam. 36. *grata omnia:* vel exi-

---

1) Heaut. I. 2. 16. 2) Leg. *additum* aut *est et saepe*. 3) Menandri versus (apud Meinek. p. 312.) pertinet ad v. 4. *indicio fuit oratio*. 4) *pronomina* leg. 5) Phorm. I. 1. 7. 6) A. XII. 75. IX. 691. 7) Fortasse *prius intulit*. 8) Leg. *non servavit, aut iculariter*.

gua. 37. *ingratis:* contra voluntatem, et est adverbium; coactus est etiam, qui praemio contra voluntatem suam facit, sed non ingratis. 39. *intertrimento:* inter et de tantumdem significant ad augmentum ostendendum. Hinc dicitur interfectus ...... 40. *quidvis dare cupis:* quidvis nunc pro multo, alias pro minimo, et sic dixit hoc quod [1] supra *omnia.* Nam in utramque partem utraque accipi possunt pro qualitate sententiae. 41. *ad perniciem siet:* amatorum. 44. *nunquam sufferre eius sumptus:* ferre dicimus leviora, sufferre, quae nos onerant. 46. *sensi:* cum gemitu pronuntia. 48. *pytissando modo mihi:* expressis labris spuendo, dum saporem vini probat. 50. *asperum pater hoc est:* etiam hoc ei displicet, quod eum meretrix patrem appellat. 52. *omnis sollicitos habui:* sollicitos habere dicitur, et qui sollicitatur, et qui sollicitat. 54. *amabunt:* pro ament. 57. *dum illum modo:* dummodo. 69. *tuum animum:* abundat. 70. *pecuniam omnem:* minor est pecunia, quam vita; sed in oratione potiora nobis sunt, de quibus agitur. 72. *fenestram:* viam. 75. *putabit:* aestimabit, ut Virgilius [2]) *multa putans:* et alibi *multaque dura .... putabant* [3]). Proprie enim *putare* purgare est; unde arbor putatur. 81. *vera:* utilia. Salustius ..... 83. *restituerem:* restituimus eos, qui desiderantur, reddimus, qui desiderant. 87. *cupio illi:* deest nam. 89. *prehendendus:* deest ad, sed ideo praetermisit, quia dicturus erat *adhortandus.* 93. *ita quaeso:* continuo adsis. 101. *mihi:* pro in meo negotio. Alii ex abundanti positum putant; quale est in Phormione [4]) *qui mihi ubi ad uxores ventum est, tum fiunt senes.*

Adelph. act. II. 4. 20. *bono animo:* securo. 21. *et lectulos iube sterni nobis:* lectos tres, unde triclinium dictum. Virgilius [5]) *composuit sponda mediamque locavit.*

Act. III. 1. 2. *mea:* cara mihi. 7. *quin:* quo non.

Act. III. 2. 2. *malo:* iniquitati. 4. *circumvallant:* metaphorice. Vallata n. [6]) dicimus terrae aggerem, intra quem latentes figimus vallos, hoc est acutas sudes .... ut castra tutemur contra obsidiones hostium, qui si propius accesserint, immerguntur vallo tam pedites quam equites .... neque liberari possunt et obruuntur desuper saxis ab hisque obpugnantur. *unde emergi non potest:* quasi de profundo aggeris. 5. *vis:* illata virgini. *egestas:* quae virginem gravat. *iniustitia:* amatoris. 8. *fides:* promissi. *iusiurandum:* quia ad matrem virginis venit ipsus ultro lacrimans, orans se eam uxorem .... ducturum [7]). 9. *repressit:* continuit, *reflexit* refrenavit. 10. *cui miserae indigne:* non data [8]) et constituta nuptiarum die. 12. *compos animi:* sanus, quia impos insa-

---

1) *ut* leg. pro *quod.* 2) A. VI. 332. 3) A. VIII. 522. *suo tristi cum corde excidit.* 4) V. 9 21. 5) A. I. 702. 6) *vallum enim fortasse.* 7) Leg. *iurans se eam uxorem domum ducturum.* Sunt verba Terentii III. 4. 26. 8) Leg. *dicta.*

nus est. 13. *malim*: optem. 15. *dum illos ulciscar modo*: ordo est dummodo ulciscar. 16. *seni animam extinguerem*: hoc est quod supra ait *familiam dari mihi obviam*. *produxit scelus*: non dixit sceleratum, sed nomine facinoris .... 18. *sublimen*: altum. 20. *eriperem oculos*: per quos amamus i. e. originem sceleris. 21. *ruerem*: deiierem; ruere active ut apud Lucretium in primo [1]. *agerem*: prosequerer. Virgilius [2] *curru palantes Troas agebat*. 23. *quisquis est*: notandum, *quisquis* et de femina dici; an incertus, quo revocetur, virum putat. Sed sexus voce [3] discernitur. Sic alibi [4] *hunc oculis suis nostrarum nunquam quisquam vidit* pro quaequam. 25. *trepidas*: properas. 29. *amare occepit*: occulte coepit. 32. *quid credas iam; cui credas*: decepta promissis, negat fidem rerum, negat fidem eius personae. 41. *infitias ibit*: a non fando; infitias it, qui negat. 44. *ah minime gentium*: non omnino. 47. *quae secunda ei dos erat*: virginitatis pudor. 52. *accedo*: consentio. *quantum potes*: cito. 53. *rem narrato omnem ordine*: narratio enim rerum ordinem quaerit.

Act. III. 3. 2. *una fuisse in raptione*: raptio dicitur rapiendi officium aut actus; rapina crimen raptionis. 4. *qui alicui rei est*: pro alicuius spei ut utilitatis alicui ut rei utilitati posuerit [5]. 5. *ganeum*: sic dicitur subterranea taberna ...... 6. *aliquo*: adverbium loci est. Ganeum certus est locus, aliquo infinitum est. Cur ergo certum cum incerto posuit? Quia non unum ganeum erat in civitate. 13. *hominis stultitiam*: fratris mei. *conlaudavit filium*: utiliter laudavit. 16. *distributum*: divisum. *ex sententia*: prout voluimus. 22. *absurda*: aliena ab re. *piscis ceteros purga*: extentera [6] exsquama. 23. *congrum*: anguillam. 24. *ubi ego rediero*: quia melius purgo congrum. 25. *haeccine flagitia*: flagitium crimen est, quod infamia plectitur. 27. *macerentur*: exsiccentur. 28. *utrum studione id sibi habet*: ut sit malignus. *an laudi putat*: ut sit stultus. 37 *facilitas prava*: perversa facilitas. 43. *coeperit*: vetusta compositio pro coepisset [7]; *ομιοτευιτα* [8] vitavit, ne diceret olfecisset et coepisset. 51. *de psaltria istac*: fidicina. Nam Graeci a voce nomen imposuerunt, Latini a manu; psallin [9] enim cantare dicimus, fides vero chordae sunt, quae manu temperantur. 58. *phy*: interiectio est inrisionis. 67. *ne corrumpantur*: putrescant. *cautio*: provisio. 73. *pro mea sapientia*: bene adlusit ad saporem. Sapor enim curae est coquo.

Act. III. 4. 3. *tam inliberale facinus esse ortum*: inhonestum, quod honestate facile careat. *o Aeschine*: apostrophe est in absentem, qualis est apud Virgilium [10] *et*

---

1) *v.* 272. 2) A. V. 265. 3) *non* leg. pro *voce*. 4) Eun. IV. 4. 10. 5) Leg. *pro alicuius spei aut utilitatis alicuius, ut rei pro utilitate posuerit.* 6) Leg. *exentera.* 7) Ergo *coeperet* legit. 8) *ὁμοιοτέλευτα* em. Victorius. 9) *ψάλλειν* idem. 10) A. I. 555.

tu pater optime Teucrum. 14. *salvere Hegionem plurimum iubeo*: prior salutat, ne videatur reus esse pro filio. 17. *neque boni*: utilis, *neque liberalis* integri. 19. *Simulum aequalem*: magna morum est societas, quae et cum aetate consentit. 25. *vero amplius*: argumentum hoc casin χωρεσιν nominatur [1]). 25. *ubi scit factum*: aestimat. Virgilius [2]) *causas tanti sciat illa furoris.* 26. *orans obsecrans*: amor confessionem mentis [3]) elicuit. 27. *fidem dans*: fideiussores dans, ut confessionem suam ...... et adseverans. 31. *quicum vivat, illam deserit*: cum qua. Virgilius [4]) *quicum partiri curas.* 32. *pro certo*: .... dixit certa non pro cert ... ad imaginem certi cer .... ero est totum veritate nixum. 33. *in medio'st*: in propatulo. *mater*: quae non potest mendacii rea fieri, quae filiarum pudorem contendit. *virgo*: esto, ut fallat mulier illa; quae initio [5]) indignam cepit iniuriam, sibi sufficit ad querelam. *res ipsa*: clamat veritas causae. 34. *non malus*: hinc Virgilius [6]) *multa malus simulans.* 40. *miseram me, differor*: o quanta signa veritatis occurrunt. Hoc est quod Hegio dixerat *ipsa virgo, res ipsa.* Vox paricitis adulescentem reum violato pudore designat .... 44. *vis*: necessitas legum. 62. *non me indicente*: i. e. tacente; nove, immo potius κατα αρχαισμον. Nam nusquam legimus, nisi in hoc loco. Indicentem enim dixit [7]) non dicentem. 63. *defunctum*: finitum. Horatius [8]) *defunctumque laboribus.* 64. *evadit*: ascendit, unde Virgilius [9]) *evado ad summi fastigia.*

Act. IV. 2. 17. *quid ille gannit*: lacrimabundus loquitur. 22. *produxe*: porro deduxisse. 26. *ne*: nimium. 32. *diminuetur*: in diversum minuetur. 45. *lectulos ilignis pedibus*: Virgilius [10]) *currentem ilignis potare canalibus undam.* 48. *ego te exercebo*: fatigabo. Virgilius [11]) *nate Iliacis exercite fatis.* *silicernium*: incurve, dum silices cernis. 49. *prandium corrumpitur*: putescit; solvuntur enim carnes putore. 52. *producam diem*: longiorem faciam. Non minore affectu Virgilius [12]) *saepe ego longos cantando puerum memini me condere soles.*

Act. IV. 3. 1. *nihil reperio*: inter reperire et invenire hoc interest, invenimus cum labore, reperimus eventu. *tantopere*: tam multo molimine. 3. *nisi si me in illo*: hunc sensum Sallustius [13]) explicavit, *Adherbalem ultro bellum inferentem, postquam superatus est, queri, quod iniuriam facere nequisset.* 4. *ipsi expostulant*: in reatu ferunt.

Act. IV. 5. 32. *qui illa consuevit prior*: Virgilius [14]) *quis tibi tum Dido cernenti talia sensus.* 52. *quam te non ius fuerat tangere*: quod conditum fuerat a So-

---

1) Fort. *κατὰ αὔξησιν nominatur.* 2) A. V. 788. 3) *criminis* fort. 4) A. XI. 822. 5) *flagitio* fort. 6) A. I. 356. 7) Ita Faernus; *dixit et non* Victorius. 8) C. III. 24. 15. 9) A. II. 458. 10) G. III. 330. 11) A. III. 182. 12) E. IX. 51. 13) Iug. 15. 14) A. IV. 408.

lone, cuius philosophi legibus Attica regebatur. 55. *numquid circumspexti*: dextra laevaque animum re . . . . [1]) Virgilius [2]) *respicio et quae sit me circum copia lustro.* 59. *credebas dormienti*: Menandri v . . . sus [3]) est in illo loco que . . . . γυμνατεραν . . . τταλον abet h . . . . sensum [4]) ut sellu . . . . . in sententia . . . . una Virg . . . . [5]) tium vivitque . . . . dum medicus adhibar. m. ad vel pr. 63. *nunc ludis tu me*: neglegenti homini nova semper est insperata felicitas. 64. *tam misere*: tam nimis; nam misere cupit, qui summa necessitate desiderat; ultima autem necessitas miseria indicatur. 66. *Di me pater omnes oderint*: est apud doctos poetae hic sensus, ut amoris fidem metus faciat odiorum, et odiorum testimonium habeat ex amore continuo, ut Virgilius [6]) *qui Bavium non odit, amet tua carmina, Maevi.* 75. *hicine non gestandus in sinu est*: quia qui diliguntur, solent sinu gestari, unde Virgilius [7]) *et interdum gremio fovet inscia Dido.*

Act. IV. 7. 5. *nova capitalia*: vilescit omne, quod antea decantatum refertur . . . . 13. *transferetur virgo*: virgo scilicet, quam intactam maritus invenerit. 29. *una in domo*: bene celat, ut habeat Demea, quod plus possit irasci. 39. *o Iuppiter*: commonitio est; per invectionem digerit [8]) omne quod queritur.

Act. V. 1. 1. *molliter*: deliciose. 2. *munus administrasti*: munus servile est esse atque potentiam [9]); supra sic dixerat *quod quidem erit bellissimum carpam.* 7. *verba fundis*: elegantior ebrietate fit servus. 8. *dis quidem esses*: dives, unde Dis pro Orcus, . . . [10]) dives animarum.

Act. V. 2. 5. *iam scio*: verba sunt inrumpentis ianuam. *mitte me*: apparet a servo retentum senem. 6. *mastigia*: latine verbero . . . . . . 10. *hae silescunt turbae*: turbas plurali . . . turbationes . . . . bam singulari . . . . . titudinem legimus [11]). In Andria [12]) *quid turbae est apud forum.*

Act. V. 3. 3. *quid faciam*: cum correctio nulla est. *aut querar*: querelarum locus non est, quia mutari non potest. 5. *id nunc clamat scilicet*: scire licet, res omnis palam et culpa foris est. 8. *reprime iracundiam*: irati quippe furor mentem sanitate avertit; ad se ergo redit, qui, ablegata insania, recipit sanitatem. 10. *rem ipsam putemus*: tractemus. 18. *communia amicorum*: sententiale proverbium. 25. *pro re tollebas*: prout patrimonii tui vires exigebant.

---

1) *retulisti* fort. 2) A. II. 654. 3) L. *versus.* 4) *habet hunc sensum.* Ita Spengel. ad Varr. p. 148., qui graeca quoque restituere conatur. 5) Sequitur versus Virg. G. III, 454. *alitur vitium vivitque tegendo: dum medicus adhibere manus ad vulnera pastor.* 6) E. III. 90. 7) A. I. 722. 8) Leg. *ingerit.* 9) Leg. *potare.* 10) *qui est* fort. 11. Fort. *perturbationes, turbam singulari multitudinem intelligimus.* 12) IV 4. 6.

3 2044 020 158 929

